



priz. ...

*1. priloga
glavn. letn.
poročila*

Izvestje državne gimnazije v Kočevju

koncem šolskega leta 1918-19.

Izdalo ravnateljstvo.

Vsebina:

Šolska poročila za leto 1918/19.



Kočevje.

Založilo ravnateljstvo državne gimnazije v Kočevju.

Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.



Šolska poročila.

I.

Učiteljski zbor.

Učiteljsko osebje v prvem polletju.

A. Za obvezne predmete.

1. **Dr. Francišek Riedl**, ravnatelj do 7. januarja 1919, je poučeval (menjaje) latinščino v VI., nemščino v V., VI.: 6—12 ur.

2. **Ernst Berner**, profesor, razrednik v V., je poučeval latinščino v IV., V., VII., VIII.; grščino v VIII. nemščino v VII.: 17—24 ur.

3. **Rihard Chmel**, profesor, vstopil 28. novembra 1918, odšel 1. januarja 1919, razrednik v VIII., je poučeval matematiko v II., IV., VI., fiziko v III., VII., VIII.: 17—18 ur.

4. **Ferdinand Erker**, dekan in mestni župnik, kn. šk. duh. svetnik, pomožni učitelj za verouk, je poučeval verouk v priprav. razredu ter v I., II., III., IV.: 8—10 ur.

5. **Dr. Josip Ettl**, profesor, vstopil 17. novembra 1918, razrednik v IV., je poučeval latinščino v VII., VIII.; grščino v IV.; nemščino v IV., zgodovino v III.: 17—21 ur.

6. **Dr. Ivan Gröbl**, profesor, odšel 2. decembra 1918, razrednik v VIII., je poučeval zemljepisje v I., zgodovino in zemljepisje v II., III., V., VI.; nemščino v VII., VIII.: 18—25 ur.

7. **Peter Jonke**, profesor, vstopil 17. novembra 1918, razrednik v II., je poučeval latinščino v II.; grščino v VIII.; nemščino v II., V., VI., VIII.: 17—20 ur.

8. **Edmund Kolbe**, profesor, razrednik v II. oziroma VI., je poučeval v II. latinščino, nemščino, zgodovino in zemljepisje, matematiko; v I. zemljepisje; zgodovino in zemljepisje v IV. do VIII.: 19—23 ur.

9. **Dr. Andrej Krauland**, profesor, vstopil 17. novembra 1918, razrednik v I., je poučeval v I. latinščino, nemščino, zemljepisje; grščino v III., V.: 17—19 ur.

10. **Gustav Naser**, profesor, razrednik v VI., je poučeval matematiko v I. do IV., fiziko v III., IV., prirodopisje v I., II., V., VI.: 18—24 ur.

11. **Ivan Polovič**, profesor, razrednik v IV., je poučeval slovenščino kot obvezni (v treh tečajih po 2 uri) in neobvezni predmet, grščino v IV., V., VI., 13. decembra 1918 dobil radi bolezni dopust do konca 1. polletja: 17—24 ur.

12. **Adolf Raimondi degli Astolfi**, profesor, je poučeval risanje kot obvezni predmet v vseh spodnjih razredih, lepopisje v I., ter neobvezno risanje za višje razrede: 20 ur.

13. **Ljudevit Schmid**, profesor, razrednik v III., je poučeval latinščino in nemščino v III., IV.; grščino v VI., VII.; zgodovino in zemljepisje v II.: 18—20 ur.

14. **Ivan Siegel**, profesor, razrednik v VII. oziroma VIII., je poučeval matematiko v I., III., V. do VIII.; fiziko v III., IV., VII., VIII.; propedeutiko v VII., VIII.: 18—25 ur.

15. **Frančišek Watzl**, profesor, svetni duhovnik, propovednik, od 7. januarja 1919 začasni vodja, do 17. novembra 1918 razrednik v I., je poučeval verouk v V. do VIII.; latinščino in nemščino v I., grščino v III., zgodovino v III., od 13. decembra 1918 slovenščino, oskrboval nedeljsko službo božjo: 20—27 ur.

16. **Karol Miklitsch**, vadnični učitelj, je poučeval posvetne predmete v pripravljavnem razredu: 22 ur.

B. Za neobvezne predmete.

Slovenščino je poučeval za učence od II. razreda dalje v treh tečajih (1. za učence II., 2. za učence III., IV., 3. za učence višje gimnazije) do 13. decembra 1918 profesor Polovič, od tedaj do konca polletja profesor Watzl po 2 uri v vsakem tečaju: 6 ur na teden.

Nemško stenografijo je poučeval za učence v V. in VI. profesor Berner, v enem tečaju po 2 uri na teden.

Prostoročno risanje je poučeval za učence višjih razredov profesor Raimondi v enem tečaju po 3 ure na teden.

Petje je poučeval vadnični učitelj Miklitsch v dveh tečajih po 2 uri: 4 ure na teden.

Učiteljsko osebje v drugem polletju.

A. Za obvezne predmete.

1. **Josip Birsá**, suplent, razrednik v IV., je poučeval matematiko v II., III., IV., prirodopisje v I., II., fiziko in kemijo v III., IV.: 18 ur. Bil je varuh prirodopisnih zbirk ter upravljal fizikalni in kemični kabinet.

2. **Anton Burgar**, profesor, razrednik v III., je poučeval latinščino v III., IV., nemščino v III., grščino v IV.: 19 ur.

3. **Ferdinand Erker**, dekan itd., je poučeval verouk v I. do IV.: 8 ur.

4. **Dr. Andrej Krauland**, profesor, razrednik v I., je poučeval v I. latinščino, nemščino in zemljepisje, grščino v III.: 19 ur. Oskrboval je učiteljsko knjižnico.

5. **Ivan Polovič**, profesor, razrednik v II., je poučeval v II. latinščino in nemščino, nemščino v IV., slovenščino (kot obvezni predmet v dveh tečajih po 2 uri): 22 ur. Bil je varuh dijaške knjižnice (slovenske in nemške).

6. **Adolf Raimondi degli Astolfi**, profesor, je poučeval v I. do IV. prostoročno risanje kot obvezni predmet, v I. lepopisje in matematiko: 20 ur. Bil je varuh učil in pripomočkov za prostoročno risanje.

7. **Frančišek Watzl**, profesor, vodja, svetni duhovnik in propovednik, je poučeval v II., III., IV. zgodovino in zemljepisje ter oskrboval nedeljsko službo božjo: 14 ur. Bil je varuh učil za pouk v zgodovini in zemljepisju.

B. Za neobvezne predmete.

Slovenščino je poučeval kot prosti predmet profesor **Polovič** v dveh tečajih (1. za učence II., 2. za učence III. in IV.) po 2 uri: 4 ure na teden.

Petje je poučeval suplent **Birsa** v dveh tečajih po 2 uri: 4 ure na teden.

Služabništvo,

Lavrencij Svetlin, šolski sluga.

Adolf Temele, pomožni sluga do 1. marca 1919.

II.

Učni načrt.

V obveznih predmetih je bil dosednji učni načrt v toliko izpremenjen, da je bilo prostoročno risanje v spodnjih razredih obvezno ter se je poučevalo po 4 uri na teden v vsakem razredu (avstr. min. uk in bog. 4. aprila 1910, št. 11.597), kar je dovolil višji šolski svet tudi v tem šolskem letu. Drugih izprememb ni bilo v poučevanju niti obveznih niti neobveznih predmetov.

III.

Prebrana tvarina.

Iz latinščine.

3. razred: Cornelius Nepos: Miltiades, Epaminondas, Thrasybulus. Curtius Rufus: I—X.

4. razred: Caesar, de bello Gallico I. in III. knjige prvih 10 poglavij.
— Privatno čtivo: IV. 1—15 (Karnitschnig); V. (Erker).

IV.
Statistika učencev.

	I.	II.	III.	IV.	Vsota
1. Število.					
V začetku l. 1918/19 vstopilo	28+2	23+2	19+2	15	85+6
med letom vstopilo	—	—	—	—	—
„ „ izstopilo	9	3+2	6	7	25+2
koncem leta 1918/19 je učencev	19+2	20	13+2	8	60+4
med temi: javni učenci	19	20	13	8	60
privatistike	2	—	2	—	4
2. Domovina (rojstni kraj).					
Kočevje (mesto)	7	4	5	3	19
Kočevsko ozemlje	8+1	11	7+1	3	29+2
Kranjska	3+1	2	0+1	—	5+2
Primorska	—	—	—	1	1
Štajerska	1	—	—	—	1
Amerika	—	3	1	1	5
Vsota	19+2	20	13+2	8	60+4
3. Materin jezik					
slovenski	6	2	—	1	9
nemški	12+2	18	13+2	7	50+4
češki	1	—	—	—	1
Vsota	19+2	20	13+2	8	60+4
4. Veroizpovedanje.					
Rimsko-katol.	19+2	20	13+2	8	60+4
5. Bivališče starišev.					
V mestu stanujejo	10+1	7	8+1	3	28+2
Izven mesta „	9+1	13	5+1	5	32+2
Vsota	19+2	20	13+2	8	60+4

	I.	II.	III.	IV.	Vsota
6. Starost.					
11 let	0+1	—	—	—	0+1
12 "	7	2	1	—	10
13 "	9+1	3	5+1	1	18+2
14 "	2	11	4+1	4	21+1
15 "	—	4	3	1	8
16 "	1	—	—	2	3
Vsota	19+2	20	13+2	8	60+4
7. Redovanje.					
Za višji razred odlično sposobnih	1+2	4	2+1	1	8+3
sposobnih	13	12	7+1	1	33+1
splošno sposobnih	2	3	4	3	12
nesposobnih	3	1	—	3	7
Vsota	19+2	20	13+2	8	60+4
8. Šolnina in štipendiji.					
V 2. poll. šolnino so plačevali	5+1	3	1+1	5	14+2
šolnine so bili na polovico oproščeni	—	—	0+1	—	0+1
šolnine so bili popolnoma oproščeni	14+1	17	12	3	46+1
Vsota	19+2	20	13+2	8	60+4
Štipendistov	—	—	0+1	—	0+1
9. Udeležba pri pouku v neobveznih predmetih.					
Slovenščina v prvem tečaju	—	13+1	12+2	5	30+3
" " drugem "	0+1	12	12+2	3	27+3
Petje v prvem tečaju	4+1	17	—	—	21+1
" " drugem "	16+1	15	9+2	2	42+2

V.

Podpore učencev.

a) Ustanove.

Ustanovo je uživala samo privatistka III. razreda, Klara Petsche, in sicer 5. mesto dr. Josip Regnardove ustanove letnih 240 K (dež. vlada 20. junija 1918, št. 4849).

b) Podporna društva.

1. „Podporno društvo za ubožne učence na državni gimnaziji v Kočevju“ je preskrbovalo med letom 11 učencev z opoldansko hrano, deloma proti mali odškodnini, deloma povsem brezplačno. Poleg tega je denarno podpiralo učence, ki so se po opustitvi višjih razredov podali v Ljubljano, Celovec, Wels nadaljevat svoje študije. Pred koncem šolskega leta se je društvo pristočno razšlo. O denarnem stanju in delovanju društva ni mogoče natančneje poročati vsled pomanjkanja podatkov.

2. Društvo „Christliche Studentenlade“, ustanovljeno l. 1911., osobito za podpiranje dijakov-kongreganistov, katerih je bilo v drugem polletju 30, je dajalo dnevno 18 dijakom kosilo in 11 popolno hrano, ki so jo proti mali odškodnini preskrbovale čč. sestre usmiljenke v „Marijnem domu“. Stroški za to so znašali K 2767.20. Podpiralo je dijake višjih razredov v Ljubljani in drugod, za kar je izdalo 1510 K; skupna vsota, izdana v podporo dijaštva, znaša K 4024.26. Društvo so podpirali člani ne samo z rednimi in izrednimi denarnimi prispevki, ampak tudi z živili. Kongreganisti so dobivali od društva na posodo tudi skoro vse potrebne učne knjige; vsota za novo nabavljene učne knjige še ni v tem računu.

Gimnazijsko ravnateljstvo se zahvaljuje tem potom najspostljiveje vsem tu imenovanim in tudi neimenovanim ter neznanim dobrotnikom mladine, kateri, zvečine zelo revni, so omogočili s svojo radodarnostjo da je postala deležna višje izobrazbe. Vsem prisrčen: „Bog povrni!“

VI.

Zrelostni izpiti.

Dodatek k šolskemu letu 1917/18.

Dne 1. julija 1918 bi bil moral napraviti redni zrelostni izpit učenec VIII. razreda **Jožef Petsche**, rojen 18. marca 1899 v Koncih (Ort) pri Stari cerkvi, študiral na tukajšnji gimnaziji osem let. Radi bolezni mu je bil dovoljen kot drugi rok dan 19. avgusta 1918. Ta dan se je javil pred izpraševalno komisijo, kateri je predsedoval ravnatelj dr. Fran Riedl, ter dovršil zrelostni izpit z večino glasov.

VII.

Kako se je pospeševal telesni razvoj mladine.

Radi pomanjkanja oziroma izvanredne cene obutala in obleke ter s tem združenim prisilnim varčevanjem, radi neprestanega jesenskega deževja ter močno

razširjene španske bolezni se niso vršile mladinske igre. Vrh tega je stanovala ena tretjina učencev do 4 km zunaj mesta ter se je gibala telesno dovolj, zlasti še pri poljskem delu, pri katerem je ob prostih popoldnevih pomagala starišem. Telovadba kot neobvezni predmet se ni uvedla deloma radi tega, ker je služila telovadnica drugim namenom, deloma radi nedostajanja primerne učne moči. Zelo v prid je bil telesnemu razvoju samo dopoldanski pouk, ki se je vršil do 1. maja od 8. do 1. ure, od 1. maja dalje pa od 7. do 12. ure. — Odmore med posameznimi učnimi urami je prebila mladina ob lepem vremenu na prostornem šolskem dvorišču ter so se udeleževali vsi učenci pod primernim nadzorstvom raznovrstnih iger.

Večina učencev pa je skrbela tudi sama za telesno gibanje: 8 jih je bilo kolesarjev, 46 plavačev, po ledu drsalo se jih je 33, sanjkalo se jih je pa 32.

19. majnik je bil odločen za običajni majniški zlet. Učenci I. razreda so se podali pod vodstvom svojega razrednika v velikanske obširne gozdove nad mestom, koder so si ogledali razvalino gradu Friedrichstein ter izvanredno zanimivo ledeno jamo. Profesor Polovič je peljal II. razred z vlakom do Orteneka, od tod so šli preko sv. Gregorja in Velikih Lašč na Turjak; starinski grad z mnogimi zgodovinskimi znamenitostmi je nudil dosti pouka, lepa senčna pot po krasnih gozdovih pa zabave in užitka. Učenci III. in IV. razreda pa so skupno pod vodstvom razrednika IV. razreda napravili zlet na Zdihovo, od tod so šli nizdoli do Kulpe, obiskali stari grad Kostel, se povzpeli do velike ceste pri Novih selih in Banjiloki, od koder so se vrnili z vozom v Kočevje.

VIII.

Kronika.

Šolsko leto 1918/19 se je pričelo 19. septembra s poklicanjem sv. Duha in sv. mašo, 20. septembra se je pričel redni šolski pouk.

1. ter 2. oktobra so prejeli učenci zakramenta sv. pokore in presv. Rešnjega Telesa.

Od 16. oktobra do vštetega 17. novembra je bil prekinjen šolski pouk, ker je med dijaštvom in prebivalstvom sploh kruto razsajala španska bolezen; le prav malemu številu učencev je prizanesla, a umrl ni nobeden.

Dne 14. decembra — kot preddan državnega praznika — se je vršila proslava ujedinjenja troimenskega naroda. Učenci so prisostovali najprej službi božji v župni cerkvi, koder se jim je prečitala adresa Narodnega viječa in odgovor Nj. Visokosti princ-regenta Aleksandra. Nato so se podali v risalnico gimnazije. Tam jim je pojasnil profesor Watzl v daljšem govoru pomen ujedinjenja treh bratskih plemen v eno državo SHS ter pozival učence k zvestobi novi državi. V slovenskem jeziku — prvič se je službeno rabila slovenščina na tem zavodu — se je slednjič obrnil do dijakov-Slovencev in dal duška navdušenemu veselju nad dogodkom, kateri nam zagotovi svobodno samostojnost.

20. decembra se je vršila II. cenzurna konferenca (I. konferenca je odpadla radi ukinjenega pouka).

Od 22. decembra do 2. januarja so trajale božične počitnice.

1. januarja 1919 je začel poslovati za vse ozemlje narodne vlade SHS v Ljubljani višji šolski svet.

Z odlokom dne 3. januarja št. 9892 ex 1918 so bili odpuščeni vsi učitelji nemške narodnosti na zavodu ter so se izvršile izpremembe, omenjene pri popisu učiteljskega zbora. Poverjen jim je bil pouk na zavodu začasno še do konca prvega polletja, profesor dr. Andrej Krauland ter profesor Adolf Raimondi degli Astolfi pa sta bila sprejeta v šolsko državno službo pogodbeno do konca šolskega leta.

Dne 8. januarja se je imela proslaviti stoletnica smrti Valentina Vodnika. Večja šolska slavnost radi izrednih razmer ni bila mogoča, pač pa je učitelj slovenščine po eno uro v vsakem tečaju posvetil spominu prvega našega pesnika s tem, da jim je podal opis njegovega življenja ter so bralili izmed Vodnikovih pesmi zlasti „Dramilo mojim rojakom“ ter „Ilirija oživiljena“ s posebnim ozirom na časovne in nove državne razmere.

Dne 11. februarja je bila III. cenzurna konferenca.

Dne 15. februarja se je zaključilo prvo polletje s sv. mašo in z razdelitvijo polletnih izkazov. S tem dnem so prenehali višji razredi ter pripravljavnica (odlok Narodne vlade SHS v Ljubljani, oddelek za uk in bogočastje z dne 30. decembra 1918, št. 10.052, sklenjeno v seji Narodne vlade 12. decembra 1918).

Dne 16. februarja sta nastopila službo novoimenovana učitelja na zavodu: suplent Josip Birska in profesor Anton Burgar (višji š. sv. 6. februarja 1919, št. 1791).

Dne 17. februarja se je s primerno cerkveno in šolsko slovesnostjo otvorila slovenska ljudska šola v Kočevju. Zač. vodja se je službeno vdeležil te slovesnosti.

Dne 19. februarja se je pričelo s poukom za drugo polletje ter se uvedel samo dopoldanski pouk.

1. aprila se je vršila prva cenzurna konferenca.

Od 12. do 15. aprila so imeli učenci t. zv. velikonočne duhovne vaje kot resno pripravo na prejem sv. zakramentov. V ta namen je imel profesor Watzl osem nagovorov v župni cerkvi, koder se je vršila vsako nedeljo in praznik ob 8. uri šolska služba božja s propovedjo. V drugem polletju cerkvenega petja pri tej službi božji ni bilo več. — 15. aprila so se podali učenci na velikonočne počitnice, ki so trajale do 22. aprila.

Slovesnosti velikonočnega vstajenja veliko soboto zvečer se je vdeležilo odposlanstvo učiteljskega zbora.

Radi črnih koz, ki so se širile koncem aprila v okolici Kočevja, pouk ni trpel; samo dva učenca iz premogovnika sta morala po uradni odredbi za 14 dni ostaviti pouk.

1. majnik je bil po brzojavnem naročilu višjega šolskega sveta prost pouka.

16. majnika se je vršila druga cenzurna konferenca.

Pondeljek 19. majnika je bil določen za majniške zlete, ki so se izvršili, kakor je bilo prej opisano.

7. do 10. junija so bile binkoštni počitnice.

Na praznik presv. Rešnjega Telesa, 19. junija, se je vdeležila gimnazijska mladina z učiteljskim zborom slovesne procesije.

Premestni izpiti so bili 26. in 27. junija.

Vidov dan ter god Nj. Veličanstva kralja Petra se je praznoval 28. junija s cerkveno slovesnostjo. Po tej se je vršila šolska slavnost v risalnici. Podoba princ-regenta Aleksandra je bila za ta dan lepo ozaljšana s cvetjem

ter državnimi in narodnimi zastavami. Zač. vodja je učencem razložil pomen dneva v kratkih, bodrilnih besedah, v katerih jih je vnmel k vstrajnosti tudi v trpljenju in težavnih delih poklica, v čemur nam je srbski narod prelep zgled. Na to je govoril prav poljudno in lepo profesor Polovič ter razjasnjeval zgodovino troimenega naroda sploh, posebej še Srbov, katerim je za hudim Vidovim dnevom pred toliko stoletji prišel dan zmagoslavnega vstajenja pod kraljem Petrom, čigar god jutri praznujemo. Pevci so zapeli „Lepa naša domovina“ in slavnost je bila končana.

Dne 29. junija so prejeli učenci med šolsko sv. mašo skupno sv. obhajilo (tretjič v tem šolskem letu), po sv. maši pa se je zaključilo šolsko leto z zahvalno pesmijo, nakar so se podali učenci na počitnice. Spričevala so se jim dostavila po pošti, v mestu bivajoči pa so jih prejeli dne 5. julija v ravnateljstvu pisarni.

IX.

Imenik učencev koncem šolskega leta 1918-19.

Debeli tisk znači odličnjake.

I. razred.

Bauer Anton, Fara.	Miklavčič Svetopolk, Stara loka.
Erker Francišek, Gollrad, Štajersko.	Perhaj Ljudevit, Kočevje.
Fitz Ivan, Kovlerji (Koflern).	Rom Konrad, Kočevje.
pl. Führer Herman, Kočevje.	Schleimer Ivan, Kočevje.
Hönigman Jožef, Dolga vas (Grafenfeld).	Starin Francišek, Kočevje.
Jaklitsch Ivan, Nove ložine (Neuloschin).	Tscherne Siegfried, Draga (Suchen).
Kajfež Srečko, Kočevje.	Vatovec Anton, Litija.
Loser Alfred, Štalcarji (Stalzern).	Wittine Ferdinand, Kočevska Reka.
Loser Ivan, Štalcarji.	Zurl Ernst, Borovec.
Matejka Francišek, Kočevje.	Privatistki:
	Ahazhizh Josipina, Novo mesto.
	Wittine Ida Olga, Polom (Ebental).

II. razred.

Cetinski Andrej, Morava.	Michitsch Henrik, Pleša (Plösch).
Ditz Bruno, Litija.	Primosch Ernst, Nemška loka (Unterdeutschau).
Erker Albin, Slovenska vas (Windischdorf).	Rabuse Karol, Brooklyn (Zjedinjene države).
Erker Francišek, Črmošnjice.	Riegler Karol, Kočevje.
Hutter Jožef, Novi lazi (Hinterberg).	Scheriau Friderik, Kočevje.
Klun Alojzij, Livold (Lienfeld).	Schleimer Albin, Chicago (Zjed. države).
König Jožef, Novi York (Zjed. države).	Tomaschek Norbert, Glažuta (Karlshtitten).
Kraus Francišek, Kočevje.	Tschinkel Walter, Borovec.
Kreiner Albert, Stara cerkev (Mitterdorf).	Wolf Alojzij, Livold.
Kreiner Ervin, Stara cerkev.	
Loy Ivan, Kočevje.	

III. razred.

Bartelme Helmut, Kočevje.	Miklitsch Ivan, Slovenska vas.
Bartelme Norbert, Kočevje.	Stalzer Jožef, Kočevje.
Eisenzopf Gottfried, Dolga vas.	Stimpfl Rihard, Onek.
Erker Walter, Črmošnjice.	Tschinkel Frančišek, Kočevje.
Grill Ivan, Brooklyn (Zjed. države).	Verderber Rudolf, Kočevje.
Kikel Ivan, Onek (Hohenegg).	Privatistki:
Kosar Walter, Podstenice (Steinwand).	Ahazhizh Marija, Novo mesto.
Krauland Alojzij, Slovenska vas.	Petsche Klara, Stara cerkev.

IV. razred.

Erker Erich, Črmošnjice.	Pellegrini Viktor, Divača.
Hönigmann Leo, Dolga vas.	Röthel Arnold, Kočevje.
Klemm Ferdinand, Kočevje.	Tramposch Artur, Chicago.
Kužnik Jožef, Kočevje.	Wittine Jožef, Polom.

Naznanila glede prihodnjega šolskega leta 1919/20 ter glede bodočnosti tukajšnje gimnazije se bodo objavila pravočasno.

Gimnazijsko ravnateljstvo.





